

Ujarzmić naturę

Cuda techniki

Człowiek jest częścią przyrody. Czasami jednak, aby mógł swobodnie korzystać z jej dobrodziejstw, musi nieco ją uporządkować i ujarzmić. Dlatego od wieków wznosi mosty, stawia akwedukty, buduje drogi. Niektóre z nich do dziś wprawiają nas w zdumienie i budzą zachwyty. Również w Polsce wzniesiono wiele pomysłowych konstrukcji. Warto je zobaczyć!

Solne królestwo

Widziałeś kiedyś **rzeźby z soli**? Takie cuda znajdziesz w **Wieliczce** – najstarszej, nadal czynnej kopalni soli na świecie. Sól wydobywano tutaj prawie przez 1000 lat! Dziś w kopalni pozostało **300 km korytarzy**, którymi każdego roku wędrują setki tysięcy turystów. W kopalni zwiedzisz liczne komory pozostałe po wydobyciu, a w nich niezwykle solne rzeźby. Poza tym znajduje się tu unikatowy rezerwat przyrody **Grotty Kryształowe**. Dziś kopalnia funkcjonuje też jako centrum kulturalne, w którym odbywa się mnóstwo imprez.

Słone dobrodziejstwa

Jak myślisz, czy spacer wzdłuż wysokich drewnianych ścian może mieć lecznicze działanie? Tak, jeśli te drewniane konstrukcje wypełnione są cieniutkimi **gałązkami**

Tężnia w Ciechocinku

tarniny, po których spływa wpompowana na górę słona woda. Pod wpływem słońca i wiatru woda paruje, nasycając powietrze dobroczynnymi dla organizmu pierwiastkami. Takie konstrukcje nazywa się **teżniami**, a największe w Europie znajdują się w **Ciechocinku**. Już od XIX wieku przybywają tu kuracjusze, aby korzystać z leczniczych inhalacji.

Kopalnia soli w Wieliczce

Most obrotowy w Rybinie

Obrotowy tor

Podróżując **Pomorskim Szlakiem Żeglarskim**, będziesz miał okazję zobaczyć niezwykły **most obrotowy w Rybinie**. Jego środkowe przęsło obraca się na filarze, otwierając drogę wodną dla statków. Kiedy jednak nadjeżdża kolejka wąskotorowa, most jest zamykany: przęsło wraca na swoje miejsce, umożliwiając przejazd

Most w Kłodzku nad Młynówką

pociągowi. Warto sprawdzić godziny otwierania mostu i zobaczyć, jak wygląda z krańcami torów zawieszonymi w powietrzu.

Wiszący zabytek

Zwiedzając **województwo opolskie**, warto przyjechać do Ozimka, aby przepacerować się **mostem zawieszonym nad rzeką Mała Panew**. Cóż niezwykłego kryje się w tej budowlu? Otóż jest to najstarszy żeliwny most w Europie i **najstarszy most żeliwny wiszący na łańcuchach na całym świecie!** Wybudowano go w 1827 roku i w niemal niezmienionej formie przetrwał do dziś.

Most na jajach

Dlaczego **most w Kłodzku nad Młynówką** nazywany jest mostem na jajach? Otóż przy jego budowie wykorzystywano zaprawę z wapna, piasku i... białka kurzych jaj. Jednak most wart jest obejrzenia nie tylko z tego powodu. Ta urokliwa budowla łącząca stare miasto z wyspą Piasek jest **najstarszym mostem Polski**. Jego budowę ukończono w 1390 roku. Kilka wieków później ozdobiono go rzeźbami świętych, które ustawiono na kamiennych balustradach. Dziś **most św. Jana** (bo tak naprawdę się nazywa) jest symbolem **Kłodzka**.

Wąskotorowa Żnińska Kolej Powiatowa

Szyny w górę

W **Szczecinie** koniecznie zobacz **most nad Regalicą**. To jedyne w Polsce czynny (podnoszony tylko wyjątkowo) **zwodzony most kolejowy**, czyli taki, który można unieść, aby otworzyć drogę wodną dla statków. Został zbudowany w latach trzydziestych XIX wieku. Most nad Regalicą składa się z pięciu przęseł (części łączących podpory), pięte z nich jest ruchome. Na zwodzonej części mostu nie ma sieci trakcyjnej – pociągi elektryczne pokonują ten kilkunastometrowy odcinek siłą rozpędu.

Minipociąg

Jeśli na wycieczkę do **Biskupina** zdecydujesz się wybrać kolejką wąskotorową **Żnińskiej Kolei Powiatowej**, będziesz mógł poczuć się jak olbrzym! Rozstaw szyn tego pociągu wynosi tylko 60 cm, a lokomotywy i wagoniki naprawdę są niewielkich rozmiarów. Kolejka powstała pod koniec XIX wieku i łączyła wiele miejscowości. Dziś pełni przede wszystkim funkcję turystyczną: można nią dojechać do Wenecji i zwiedzić tam skansen kolejowy albo dalej – do Biskupina, aby przyjrzeć się wykopali-skom archeologicznym.

Statkiem po szynach

Podróż **Kanałem Elbląskim** łączącym Elbląg i Ostródę dostarczy ci niezapomnianych wrażeń nie tylko ze względu na piękne widoki. Podczas budowy kanału w XIX wieku zastosowano wiele ciekawych rozwiązań. Otóż teren okazał się bardzo nierówny i należało wybudować specjalne **śluzę** pozwalające na swobodny przepływ między odcinkami o innych poziomach wody. Najbardziej zadziwiające są jednak **suche pochylnie**, na których statki poruszają się bez wody – pną się po szynach na specjalnych platformach. W ten sposób pokonują odcinek między jeziorami Druzno i Pniewskim o różnicy poziomów wynoszącej 99 m.

Kanał Elbląski

Most Rędziszki

Most rekordów

W mieście zwanym Wenecją Północy nie mogło zabraknąć **największego mostu w Polsce**. Most Rędziszki na Autostradowej Obwodnicy Wrocławia dojrzyś z daleka – wtedy też najlepiej ocenisz jego ogromne rozmiary. Pylon, czyli konstrukcja, na której wiszą liny utrzymujące jezdnię, ma aż **122 m wysokości**. Most ma długość 1,7 km i jest to **najdłuższy most podwieszany na jednym pylonie w Polsce**. Równocześnie jest to najdłuższy podwieszany most w naszym kraju wykonany z betonu.

Podziemne miasto

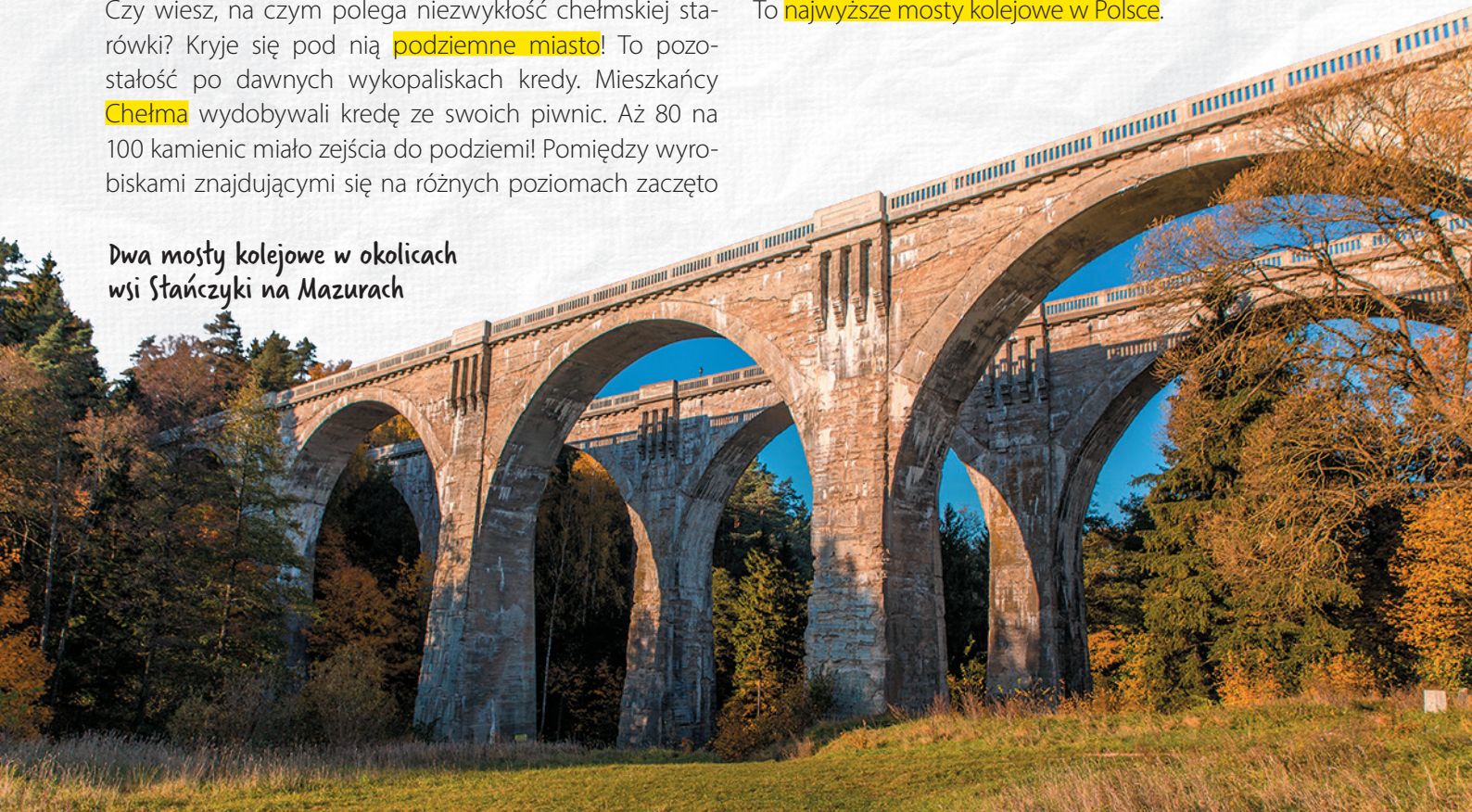
Czy wiesz, na czym polega niezwykłość chełmskiej starówki? Kryje się pod nią **podziemne miasto**! To pozostałość po dawnych wykopaliskach kredy. Mieszkańcy **Chelma** wydobywali kredę ze swoich piwnic. Aż 80 na 100 kamienic miało zejścia do podziemi! Pomiędzy wyrobiskami znajdującymi się na różnych poziomach zaczęto

Dwa mosty kolejowe w okolicach wsi Stańczyki na Mazurach

później tworzyć łączące je korytarze, aż powstała skomplikowana podziemna sieć przejść przypominająca **labirynt** o łącznej długości 40 km. Dziś dwukilometrowy odcinek korytarzy udostępniony jest dla turystów, którym według legendy drogę wskazuje dobry **duch Bieluch**.

Mazurskie akwedukty

Gdyby do dziś istniała linia kolejowa Botkuny–Żytkiejmy, miałbyś możliwość przejechania nad doliną rzeki Błędzianki na wysokości ponad 30 m. Tyle mają dwa ogromne **mosty kolejowe** zbudowane na Mazurach w pobliżu wsi **Stańczyki**. Swoim wyglądem przypominają **rzymskie akwedukty** i dlatego nazywa się je również Akweduktami Puszczy Rominckiej. To **najwyższe mosty kolejowe w Polsce**.

Wejście do Sztolni Czarnego Pstrąga – Tarnowskie Góry

Korytarze Sztolni Czarnego Pstrąga

Łódka przez podziemia

Jeśli marzysz o tajemniczej przeprawie podziemnymi wodnymi korytarzami, koniecznie odwiedź **Sztolnię Czarnego Pstrąga w Tarnowskich Górach**. To fragment sztolni odwadniającej, czyli korytarza w kopalni odprowadzającego wody głębinowe, który pozostał po dawnej **kopalni srebra i ołowiu**. Kilkadziesiąt metrów pod ziemią znajduje się **przystań**, z której wypłyniesz łodzią na niesamowitą wyprawę korytarzami kopalni. Być może przy świetle lamp dojrzysz pływające w wodzie pstrągi lub śpiące pod sklepieniem nietoperze.

Początki górnictwa

W **Krzemionkach Opatowskich** niedaleko Ostrowca Świętokrzyskiego będziesz miał niepowtarzalną okazję przekonać się na własne oczy, jak wyglądało miejsce pracy ludzi jeszcze przed nastaniem naszej ery! Tu bowiem znajduje się unikatowy w skali światowej zabytek – **kopalnia**, w której zaczęto wydobywać **krzemień** już 6 tysięcy lat temu. Ówczesnym ludziom służył on m.in. do wykonywania siekier. Dziś podziemia kopalni udostępnione są dla turystów. Spacerując podziemną turystyczną trasą, zobaczysz **oryginalne wyrobiska** sprzed lat, a odwiedzając rekonstrukcję prądziejowej osady, dowiesz się, jak żyli ludzie przed wiekami.

Krzemionki opatowskie

